

CZU 94(498)(072.3):373.27

**ISTORIA ROMÂNILOR
PENTRU EXAMENELE DE BACALAUREAT – 1941**

HISTORY OF ROMANIANS FOR THE BACCALAUREATE EXAMS, YEAR 1941

Radu MOȚOC¹

Abstract: *The article presents information about professor Pamfil Georgian's textbook „History of Romanians for Bacalaureate Exams”, a volume published for the first time in 1929.*

Keywords: *Romanian history, bacalaureate, Romanian principalities, ancestors*

Profesorul Pamfil C. Georgian, de la Colegiul Național Sf. Sava, inițiază publicarea unui volum despre istoria românilor, destinat elevilor ce urmau să se prezinte la bacalaureat.

Volumul a apărut în anul 1941, la editura Librăria Academică din București, fiind la ediția a doua, pentru prima dată a fost publicat în anul 1929, la Buzău.

Prezentăm mai jos și alte lucrări publicate de acest remarcabil profesor:

- *Știri geografice din opera lui Miron Costin – 1925*
- *Istoria în învățământul secundar – 1925*
- *Invaziile tătarăști până la întemeierea Principatelor – 1925*
- *Știri tradiționale cu privire la Mănăstirea Ciolanu – 1927*
- *Istoria Românilor și Geografia României – 1928*
- *O latură a vieții economice în Daciile Nord-Dunărene – 1928*
- *Biserica ortodoxă a Moldovei sub Alexandru cel Bun – 1929*
- *O carte de judecată și un act de danie a biv vel vornicului Nicolae Balș – 1931*
- *Câteva documente privitoare la Mănăstirile românești – 1931*
- *Contribuțiuni la Istoria Episcopiei Buzăului – 1932*
- *Problema clădirilor școlare – 1937*
- *Eminescu și școala românească – 1939*
- *Întemeierea dinastiei Române – 1940*
- *Pietre de granit la temelii României – 1941².*

În prefață la lucrarea *Istoria românilor*, autorul avea să mărturisească: „*Istoria Românilor și Geografia României* pentru bacalaureat a apărut întâi în 1928, la Buzău. Din primul an al apariției s-a simțit nevoia unei noi ediții, pe care am amânat-o din considerațiuni de ordin pedagogic. De data aceasta, a apărut *Istoria Românilor* separată de *Geografia României*, care a apăruse în anii trecuți. Socotesc că această carte va fi de folos celor ce se prezintă la examenele de bacalaureat și pentru cei ce vor să aibă un tablou scurt și complet al Istoriei Românilor.”³

Lucrarea are mai multe capitole cu date din istoria României, pe care încercăm s-o sintetizăm în următoarea prezentare:

- Strămoșii și românitatea răsăriteană
- Formarea poporului român și războaiele de neatârnamare față de vecini
- Organizarea statelor românești și epoca lui Mihai Viteazul
- Epoca lui Brâncoveanu și a fanarioților
- Epoca redeșteptării naționale, revoluția de la 1848 și Unirea principatelor
- Regatul României

¹ Inginer, Galați, România, e-mail: motoc.radu@yahoo.com

² Pamfil C. Georgian, *Istoria Românilor*, Ed. Librăria Academică, București, 1941, pag. 1

³ *Ibidem*, pag. 4

După cum se vede, lucrarea fiind scrisă în anul 1941, nu a fost cenzurată și conține adevărul istoric corect.

Merită a fi prezentată o selecție din capitolul intitulat *Epoca de formare a poporului Român*, dedicat strămoșilor noștri autohtoni. Aceștia sunt dacii sau geții, din neamul tracilor, cel mai numeros neam după indieni. Tracii locuiau ținutul între Marea Egee și apusul Asiei Mici și între mlaștinile Pripetului și podișul Boemiei. Erau împărțiți în mai multe triburi tracice:

- **Odrizii**, la sud de Balcic, au fost puternici sub regele Sitalches, dând ajutor în luptele ateniilor.
- **Bessii** – între Balcani și Rodope. O parte dintre ei au trecut mai târziu în Dobrogea, în jurul Histriei și la Ulmetum.
- **Crubizii** – în Dobrogea, între Callatis (Mangalia) și Odessos (Varna).
- **Moesii** – între Dunăre și Balcani, mai ales în partea de vest.
- **Dacii** sau **geții** – strămoșii noștri, la nordul Dunării, erau cei mai viteji și mai cinstiți dintre traci. Locuiau între Dunăre, Tisa, Marea Neagră și Nistru, dar trecuseră și peste aceste hotare. Aveau ca vecini la răsărit pe sciții iraniei, la vest pe germani și celți, la sud-vest pe iliri și la nord pe germani și slavi.

Strămoșii noștri au fost influențați de sciți și de neamul scitic al agatirșilor, așezat în Munții Apuseni și pe Târnave. Sciții ai fost în final asimilați. Dacii au fost influențați și de greci, care, în sec. VII și VI î. Hr. au înființat la țărmul Mării Negre coloniile: Dionysopolis (Balcicul), Callatis (Mangalia), Tomis (Constanța), Histria, Tyras (Cetatea Albă), dar și de celți (300 î. Hr.), ei fiind întemeietorii orașelor Singidunum (Belgrad), Durostarum (Silistra) și Noviodunum (Istria).

În anul 512 î. Hr., geții au luptat cu Darius, regele perșilor, care urmărea pe sciți prin Dobrogea; au luptat și cu Alexandru Macedon, în anul 335 î. Hr., care trecuse Dunărea în ținuturile lor.

Dromichetes, regele geților, luptă la 229 î. Hr. cu macedonenii și prinde pe regele lor Lisimach cu toată armata. Regele get **Remaxos**, în 200 î. Hr., își întinde stăpânirea în Dobrogea, având legături cu grecii din coloniile pontice.

Burebista este cel care a unit triburile getice, a învins pe celți și a întins țara din Boemia până în Balcani, stăpânind țărmul Mării Negre. Avea o armată de 200.000 de oameni, dar a fost asasinat la puțină vreme după omorârea lui Cezar (anul 44 î. Hr.).

Dacii erau împărțiți în două clase sociale: nobilii, care purtau căciuli și oamenii de jos, care umblau cu capul gol. Erau împărțiți în triburi: *carpii* din Moldova centrală și sudică, *burii* din Oltenia și costobocii din nordul Moldovei și Bucovina.

Trăiau în orașe și sate, care purtau nume, ce se terminau în *dava*: Petrodava, Singidava, Ramidava. Erau agricultori, păstori, viticultori, crescători de vite și exploatau minele de aur, argint și fier, drept pentru care aveau și monede. Cunoșteau medicina și se conduceau de principiul ca trupul și sufletul să fie sănătos. Credeau în zeul Zamolxis, în nemurirea sufletului și se rugau pe munți.

În anul 46 d.Hr., romanii erau stăpâni pe tot malul drept al Dunării. Domițian intră în lupte cu dacii, care erau conduși de Decebal. În anul 89, generalul Tettius Iulianus îi bate pe Daci în Banat, la Tapae.

Împăratul Traian a cucerit Dacia, purtând două războaie. În primul război (101-102) armata romană trece Dunărea pe la Viminacium, îi bate pe daci la Tapae și înaintează pe valea Bistrei spre Sarmisegetuza.

Al doilea război începe în anul 105. Apolodor din Damasc a construit un pod peste Dunăre la Turnu Severin. Capitala Sarmisegetuza este cucerită și Decebal se omoară, iar nobilii daci beau otravă. Războiul se termină în toamna anului 106. Prada luată de romani este imensă. La Roma se sărbătorește acest eveniment timp de 123 de zile și se ridică Columna lui Traian, pe care sunt săpate luptele cu dacii. În Dobrogea, la Adamclisi, s-a

ridicat Tropaeum Traiani. Dacia a fost cucerită din nevoia Imperiului Roman de a avea o provincie înaintată în fața barbarilor năvălitori⁴.

Ultimul capitol este dedicat *Regatului României și Stării românilor sub stăpânire străină*, deosebit de interesant prezentat, din care selectăm câteva pasaje.

„Sub înțeleapta domnie a *regelui Carol I*, România a făcut progrese pe toate tărâmurile. Din punct de vedere economic, s-a mărit puterea producției agricole, s-au înființat instituții de credit și Banca Națională. S-au făcut căi ferate și podul de peste Dunăre și portul Constanța.

În 1913, *Regele Carol I* a făcut Campania din Bulgaria, câștigând prin Pacea de la București Cadrilaterul.

Românii din *Transilvania* au luptat pentru libertatea lor. Mitropolitul Andrei Șaguna a cerut, prin memorii, Împăratului dreptate pentru români.

În anul 1881, românii s-au hotărât să nu mai ia parte la viața politică din Ungaria, iar în 1892 o delegație de români, în frunte cu dr. Ion Rațiu, Gheorghe Pop de Băsești și pr. Vasile Lucaciu au prezentat Împăratului un *Memorandum*, după care au fost arestați.

Sub austrieci, *Bucovina* a îndurat mult. Averile mănăstirilor au fost luate de statul austriac. Românii au luptat pentru drepturile lor, în frunte cu frații Hurmuzachi și Aron Pumnul.

Românii din *Basarabia* s-au bucurat de libertate puțin timp. Rușii au adus peste ei coloniști ruși, bulgari, germani și mulți evrei, iar românii, în bună parte, au fost duși în Ucraina, în Caucaz și chiar în regiunile asiatice. Politica rusească de deznaționalizare a început de la 1842. În anul 1867, toate școlile au fost rusificate, dar românii și-au păstrat limba și legea lor, având norocul să aibă și cărturari de seamă precum: Costache Stamati, Alex. Hâjdeu, Bogdan Petriceicu-Hasdeu, Alecu Mateevici etc.

Românii din *Balcani* au fost și mai năpăstuiți. Mulți din ei s-au pierdut în masa înconjurătoare. Aromânii erau grupați în Munții Pindului, în sudul Albaniei, în Macedonia sârbească, pe valea Vardarului. La nord de Salonic trăiesc meglaniții. Mai sunt români în Epir și Tesalia.

În 1913, românii din Macedonia și Pind au fost împărțiți între greci, albanezi și sârbi. După război, cei mai mulți dintre ei au venit în Cadrilat⁵.

Este remarcabilă atitudinea profesorului Pamfil C. Georgian pentru activitatea publicistică și grija cu care a tratat elevii pentru ca aceștia să fie pregătiți la obiectul *Istoriei Românilor* pentru examenului de bacalaureat.

Volumul a fost editat în format mic A6 (105 x 148 mm) cu 120 de pagini, care reprezintă o performanță pentru concentrarea unei asemenea tematici de mare dimensiune. Pe copertile volumului sunt indicate 47 din lucrările acestui profesor, scrise în perioada 1925-1941, unele au fost semnalate în acest articol.

15 august 2022

---

⁴ *Ibidem*, pag. 5-9

⁵ *Ibidem*, pag. 116-119